

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 8 UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RACUN IL409

Maribor, sreda 11. januarja 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Chamberlain in Halifax v Rimu

Uradno poročilo o sestanku v Parizu — Prvi sprejem v Italiji — Popoldne prvi sestanek v Rimu — Nemški in španski opazovalci — Problemi rimskega sestanka — Dvom de Kerillisa v iskrenost Chamberlainove zvestobe do Francije

PARIZ, 11. januarja. Angleški ministrski preds. Chamberlain in zunanji minister Halifax sta se večer ob 17.45 sestala v palači zunanjega ministrstva s francoskim ministrskim predsednikom Daladierjem in zunanjim ministrom Bonnetom. Razgovori med državnikmi so trajali do 19.30 ure, ko sta se Angleža odpeljala iz Pariza dalje proti Rimu, kamor bosta prispela danes. O sestanku angleških in francoskih državnikov na Quai d'Orsayu je bilo zvečer izdano uradno poročilo, ki naglašja, da se je v teku razgovora pokazalo, da obstaja med Francijo in Anglijo popolno soglasje v vseh vprašanih mednarodne politike. Državniki so se dotaknili raznih aktualnih problemov v ospredju je pa bilo vprašanje Španije. Iz zasebnega vira se pa izve, da sta Daladier in Bonnet v imenu francoske vlade odločno odklonila Chamberlainovo namero, da da v Rimu inčiativo za novo konferenco štirih velesil, ki naj bi reševala vse sedanje evropske spore. Francija ureditve svojega razmerja do Italije ne more zaupati nobeni taki konferenci, ker bi sicer zašla v enak položaj kakor CSR v Monakovem. Svoje odnose za Italijo hoče Francija urediti popolnoma sama.

SLOVO V PARIZU.

PARIZ, 11. jan. Chamberlain in Halifax sta se odpeljala iz Pariza sredi ob 19.30 z lyonskega kolodvora. Z njima je odpotovalo tudi njuno spremstvo. Od Quai d'Orsayu do kolodvora so bile zbrane velike množice ljudi, ki so toplo pozdravljale oba angleška državnika. Na kolodvor so ju spremlje mnoge odlične osebnosti, med njimi tudi italijanski pariški poslanik Quariglia. Ob slovesu so se Daladier, Chamberlain in Quariglia pogovarjali pet minut sam. Bonnet pa je bil med tem časom v pogovoru s lordom Halifaxom. Daladier je ob slovesu zaklical Chamberlainu: »Zelo sem vam hvaležen.«

PRIHOD V ITALIJO.

RIM, 11. jan. Chamberlain in Halifax sta prispela s svojimi spremljevalci danes popoldne ob 10.5 v Genovo, kjer ju je sprejelo posebno odposlanstvo italijanske vlade, da ju spremi do Rima. Železniška postaja v Genovi je bila za sprejem zelo slovesno okrašena s italijanskimi in angleškimi zastavami. Enako so okrašene tudi vse postaje proge do Rima. Brzi vlak se je že po 7 minutah odpeljal dalje proti Rimu, kamor bo prispel popoldne ob 17.30. Na rimski postaji sprejme angleške državnike Mussolini s vsemi ministri. Takoj po kratkem pozdravu na postaji se odpeljejo Angleži v »Vila Madama«, kjer ostanejo samo nekaj minut, ker bosta Chamberlain in Halifax že ob 17.45 na Quirinalu, kjer se bosta vpisala v dvorno knjigo. Ob 18. uri bo v palači Venezia prvi sestanek med Mussolinijem, Clanom, Chamberlainom in Halifaxom. Sestanek bo trajal po dosežanem programu do 21. ure, ko odidejo državnikmi na slavnostno večerjo, ki jo priredi Mussolini. Po večerji bo velik sprejem, h kateremu so povabljene mnoge odlične osebnosti.

POLOŽAJ V RIMU.

RIM, 11. jan. Z ozirom na današnji prihod Chamberlaina in Halifaxa v Rimu vada na vodilnih političnih mestih velika rezerviranost. Večer in danes je prispelo sem veliko število tujih časniških poročevalcev. Sicer pa je dobil Rim slavnostno zunanost. Za davl so bile po vseh javnih in večini zasebnih postojaj izvešene državne in na javnih tudi angleške zastave. Zastave ostanejo izvešene do 14. t. m., ob 18. uri. Iz pisanja italijanskih listov je mogoče sklepati, da italijanski državnik od angleških ne bodo zahtevali niti poročevanje med Rimom in Parizom, niti spremembo angleškega zadržanja v španskem vprašanju. Dobiva se

nasprotno vtis da bo Mussolini skušal pojasniti Chamberlainu, da je za ohranitev monokovskega duha treba razčistiti odnose s Francijo na podlagi londonskega pakta iz leta 1915., ki je Italiji obljubil kot nagrado za sodelovanje v vojni na strani zaveznikov tudi kolonije. Italija je zavedno izdelala že vse načrte in predloge do podrobnosti in jih bo v primeru potrebe predložila tudi Chamberlainu.

NEMŠKI OPAZOVALCI.

BERLIN, 11. januarja. Vodja in kancelar Adolf Hitler je v ponedeljek zvečer sprejel v posebni avdicni državnega tajnika v nemškem zunanjem ministruvstvu Posseja, ki je večeraj zjutraj odpotoval v Rim kot nemški opazovalec sestanka med angleškimi in italijanskimi državniki. Na dobro počnem mestu se zatrjuje, da je dal Hitler Posseju posebna navodila zlasti glede zadržanja Nemčije v primeru italijansko-francoskega spora. Hitlerjev načrt je, kakor poroča pariška agencija Havas, da prevzame Nemčija v takem primeru na sebe nalogo, da nevtralizira Anglijo. Kakor Anglija, bi ostala nevtralna tudi Nemčija, tako da bi se vojna omejila na Italijo in Francijo. Posse bo stalno v telefonski zvezi z nemškim zunanjim ministrom, da ga bo obveščal o poteku rimskih razgovorov. Na drugi strani se pa tu močno opaža pisanje nemških listov, ki z ozirom na rimski sestanek in spor na Sredozemlju prvič podčrtavajo dejstvo, da je nemška meja

oddaljena samo 80 kilometrov od Jadranskega morja. Sicer pa v Berlinu naglašajo, da rimski sestanek ne bo nobenega odločilnega pomena. Odločitev se pričakuje nasprotno v Španiji. Šele popolna zmaga generala Franca bo dala Italiji na razpolago vojaška oporišča v Španiji, ki so ji potrebna za sprožitev končnih zahtev nasproti Franciji in za eventualno vojno.

ŠPANSKI OPAZOVALCI.

RIM, 11. januarja. Na sestanek angleških in italijanskih državnikov v Rimu sta poslali tako nacionalistična kakor republikanska španska vlada svoje opazovalce, ker se bo na tem sestanku obravnavalo med prvimi prav špansko vprašanje. Ti opazovalci bodo v primeru potrebe poklicani k posvetovanjem tudi kot informatorji. Kakor se zatrjuje, je Mussolini pripravjen, sprejeti angleški predlog o sklenitvi premirja v Španiji, toda samo pod pogojem, da se pri tem popolnoma upoštevajo italijanske težnje. Zdi se, da bi se v primeru, ako bi bil v Rimu sklenjen zadevni sporazum, rešilo špansko vprašanje z obnovitvijo monarhije, kar pozdravlja tudi London. Vprašanje je samo še, kdo naj bi postal bodoči španski kralj?

NASELITEV ZIDOV V AFRIKI.

RIM, 11. januarja. Tukanjski listi objavljajo brez komentarja vest londonskega lista »Evening Standard«, da bo Mussolini predložil Chamberlainu svoj načrt, po katerem naj bi se ustanovila iz delov italijanske, angleške in francoske Somalije v vzhodni Afriki nevtralizirana židovska država, kjer bi se naselili iz Evrope izseljeni židje.

NEZAUPLJIVI DE KERILLIS.

PARIZ, 11. januarja. Znani časnikar in poslanec de Kerillis objavlja v »l'Europe« članek v zvezi z rimskim sestankom, v katerem ostro napada Chamberlaina in Halifaxa in dvomi v njune dobre namene nasproti Franciji. De Kerillis piše: »Ako bi bila Anglija 100odstotno na strani Francije, potem Chamberlain sploh ne bi potoval v Rim. Ako bi mu bilo res toliko do prijateljstva s Francijo, kakor pravi, ne bi v sedanjem času sprejel italijanskega povabila na obisk. Ako hoče kdo komu reči »ne«, mu ni treba potovati 2000 kilometrov daleč, ampak mu to lahko reče po telefonu ali brzojavu.«

Madžarska jeza na Nemce

SENZACIONALNE INFORMACIJE DOPISNIKA »MANCHESTER GUARDIAN«. RAZPOLOŽENJE NA MADŽARSKEM.

LONDON, 11. januarja. Dopisnik »Manchester Guardian« poroča v zvezi z dogodki pri Mukacevu, da je CSR poslala dve diviziji svoje vojske v Karpatško Ukrajino na pobudo Nemčije. Zanimivo pa je, da se je incident dogodil prav tisto jutro, ko sta se v Monakovem sešla poljski zunanji minister Beck in nemški zunanji minister von Ribbentrop. Ali ni bil to morda opomin Poljski in Madžarski, naj se ne dotikata ukrajinskega problema? Nemčija je zaradi zapostavitve oziroma nezahodu in Sredozemlju sicer odgodela ukrajinsko zadevo, toda svojih končnih načrtov ni opustila. Zelo značilno za položaj na Madžarskem pa je tudi to, da se vedno bolj ogorčeno govori in piše o Nemčiji. Madžari dolže odkrito Nemce, da so le oni krivi da, ne morejo urediti svojih

teženj in doseči skupne meje s Poljsko.

PRAGA, 11. januarja. Vlada CSR je glede na zadevno madžarsko noto odklonila vsako odgovornost za zadnje obneje incidente in tudi vsako plačilo odškodnine. Izrazila pa se je pripravljeno, da zadevo preišče mešana arbitražna komisija. Dalje je privolila v to, da se z obeh strani prepove vsaki oboje osebi ali formaciji približati se meji na več ko 1500 m.

BORZA. C u r i h, 11. jan. Devize: Beograd 10, Pariz 11.67, London 20.66, New York 442.31, Milano 23.275, Berlin 177.25 Praga 15.16.

Vremenska napoved. Na zapadu jasno in odjuga, bolj oblačno, toda še brez padavin. Ponoči mrzlo, podnevi južno vreme.

Zapiski

Zadnje občute

»Od naroda do naroda je strašno daleč; vsi smo z vsakim dnem bolj in bolj narazen. Najrajši bi že nikoli več ne odmaknil peti iz svoje hiše; raiši zaklenem vrata in zaprem oknice, potem pa nas imejte vsi radi, če hočete! Meni že za nikomere nič ni. Zdad lahko zapreš oči in tiho, čisto tiho rečeš: How do you do, stari gospod v Kentu: Griffs Gott, meine Herren!« (Karel Čapek v svojem zadnjem feljtonu.)

Oboževanje Velike Britanije

Vojaški sotrudnik lista »Daily Telegraph« referira o obsežnih pripravah za okrepitev britanskega vojaškega letalstva in letalske obrambe države. Zlasti bo povečana produkcija letal v Avstraliji za obrambo Singaporea, Indije in Ceylona. Na Ceylonu bo urejeno letalsko oporišče. Vsi ti koraki stremijo za tem, da bi bil ta del sveta neodvisen od zalaganja z materialom iz Anglie. Poleg tega bo avstralsko vojaško letalstvo razširjeno na 16 eskader. Po angleških načrtih mora biti do l. 1942. število osebja, zaposlenega v vojaškem letalstvu, več kot petotono.

Oton še vedno upa

Po poročilih iz Pariza je dr. Oton Habsburg pregledal delovanje nove monarhistične organizacije v Parizu, katere namen je, braniti interese Habsburžanov v Evropi. V Parizu je baje začela delovati posebna pisarna in neki bivši avstrijski diplomat je bil imenovan za zastopnika Otonovih interesov v Franciji. On sam se je sešel s francoskimi rojalisti, katere je zaprosil za podporo. Oba iznancna kraljevskega rodu, Oton in vojvoda Guisli, zdaj sodelujeta. Oba biva-ta trajno v Belgiji. Otonov položaj se svojevrstno osvetljuje z občutnim pomanjkanjem denarja.

Izgon tujcev iz Rusije

Fourmierjeva poročevalska pisarna poroča iz Moskve, da je novi načelnik tajne državne policije Berija začel s čiščenjem med tujci, naseljenimi v Rusiji. Izgnanili je bilo zlasti mnogo Japoncev, Italijanov, Nemcev, Madžarov, Čehov in Slovkov. Sploh prepovedano pa je bivanje vsakega tujcu v Vladivostoku, Irkutsku in Harbovsku. Posebne odredbe pa se nanašajo na tujce, bivajoče v Ukrajini in Bel Rusiji.

Beckov šesttedenski rok

Poročajoč o Beckovem sestanku s kancelarjem Hitlerjem, pravi pariški »l'Oeuvre«, da je dal Hitler poljskemu zunanjemu ministru Becku tri do šest tednov časa za razmišljanje... potem pa bo Nemčija zopet napravila odločilne korake. List poroča nadalje iz Londona, da v krogi tamošnjega zunanjega ministrstva računajo, da bo v najkrajšem času rešeno gundsko in klajpedsko vprašanje, potem pa bo postalo aktualno sleziško-holštajnsko vprašanje.

Klic po narodni Rusiji

Pariški listi se zadnje dneve podrobneje ukvarjajo z vprašanjem Ukrajine. »Petit Parisien« se vprašuje, ali lahko postane Ukrajina narodna država, in če lahko, ali bi bila sposobna življenja. Članek prihaja do pritrilnega odgovora na obe vprašanji. Nasprotno pa pravi znani prijatelj Madžarov, pisatelj Pradzov, v »Le Journ«, ki se je svoj čas zavzemal za skupno poljsko-madžarsko mejo, da je Ukrajina velika zapreka svetovnega miru. Z ohranitvijo Karpatske Ukrajine Češko-Slovaški nadaljuje po njegovem mnenju pangermanizem svojo pot čez to ozemlje v Ukrajino.

Maribor, 11. januarja.

V »Zürcher Zeitung« je napisal dr. Heinrich Jenny članek »Der Weg der Schweiz« (Pot Švice), v katerem pravi, da traja sedanji čas od male švicarske države izredno aktivnost na vseh področjih narodnega življenja in do konca urejene politične, socialne, gospodarske in kulturne razmere, kajti le tedaj bo sposobna za odpor proti vsem nevarnostim mednarodnega razvoja.

Kar velja za Švico, velja v še veliko večji meri za našo Slovenijo, kajti mi smo še bolj na križišču evropskih cest in interesov, prav v središču trenj med vsemi rasami Evrope: slovansko, germansko, romansko in ugrofinsko. Nikjer drugje v Evropi se vse le štiri velike ljudske skupine ne stikajo neposredno, kakor samo pri nas! Zato vsestransko urejena in zadovoljna Slovenija ni samo v interesu Slovencev, ampak vse Jugoslavije in vseh Jugoslovancev. Ako pa pogledamo odkritostno na naš politični, gospodarski, socialni in kulturni položaj, moramo priznati, da smo še zelo daleč od tistega, kar bi bilo vsaj najnujnejše potrebno.

Naš politični položaj še po dvajsetih letih Jugoslavije ni urejen, naše gospodarstvo hira, namesto da bi napredovalo, naše socialne razmere so vsestransko bolehe in kulturno smo v zastoj, ako ne celo v nazadovanju. Ker pa je prav gospodarstvo temelj za vse druge sanacije, bi morali temeljito premisliti, kam smo v slovenskem gospodarstvu zašli. Pričakovanja, ki smo jih pred 20. leti gojili, da jo postala Slovenija v Jugoslaviji gospodarsko najzavnejši faktor, se v ničemer niso uresničila.

Naše kmetijstvo je bilo potisnjeno v permanentno krizo, ki jo večja še vedno občutnejša konkurenca iz vzhodnih in južnih delov države. Pomislimo samo na vino in nekatere poljske pridelke! Naša trgovina je postala kranjarska, naša obrt asihla in industrija, od katere smo si obetali največ, se ne samo ne razvija dalje n ne množi, ampak se celo že izseljuje. Nekatere tovarne so se kar preselile na vzhod in jug, druge pa prenašajo vsaj svoja ravateljstva v Zagreb in Beograd, kjer plačujejo potem tudi davke, čeprav niso svoje obrate v Sloveniji. Razen tega je ostala ta industrija še dalje v neslovenskih rokah, in tujcem pripada tudi vsa nova. Slovenec je ostal, kakor pred osvojenjem, v naši industriji le delavec. Vse te razmere, s kopico drugih vzrokov, so naposled uničile še naše dežarništvo, ki je sedaj neprimerno šibkejše, kakor je bilo prva leta po vojni.

Ob takih gospodarskih razmerah so se morale nujno poslabšati tudi naše socialne razmere. Naš kmet je postal proletarec, naš delavec samo še životar, uradnik in nameščeneec, ki sta bila nekdo stebra naše narodne in kulturne delavnosti, sta potisnjena na rob družbe, in tudi svobodni poklici s trgovstvom in obrtništvom vred niso dosti na boljšem. Splošna blaginja se stalno niža in z njim življenjski in kulturni standard. Naša kultura se drži na neki povprečnici samo s skoraj nadčloveškimi napori in žrtvami posameznikov, saj delajo naši kulturni delavci skoraj samo še iz gola idealizma. Enako podobno kaže naša prosveta. Naše šolstvo ne napreduje, v nekem oziru pa naravnost nazaduje. Vse šole so nenapolnjene, ker se nikjer ne ustanovljajo nove vzporedno z naraščanjem števila mladine in nikjer ni zadostnega števila učiteljev in profesorjev, čeprav čaka vsak čas na zaposlitev več sto absolutov učiteljskih in univerz.

Vse to so ugotovitve, ki jih vsi vidimo in vsak dan živo občutimo. Zaradi njih reša naša splošna narodna moč, odgovornost in samozavest in do pešala vse daje, dokler ne doživimo radikalne spremembe. Ta sprememba pa bo mogoča edino tedaj, kadar bo končno urejen naš splošni položaj v državi, kadar nam bo dana možnost, da bomo o svoji politiki, svojem gospodarstvu, denarništvu, socialnih zadevah, kulturi in prosveti odločali sami, predvsem pa sami razpolagali s finančnimi sredstvi slovenskega naroda. V teh 20 letih smo dobili od svojih mnogih in mnogih milijard dinarjev, ki smo jih vplačali na raznih davščinah, nazaj le malenkostne drobce. Ako bi bili od teh milijard mogli uporabiti zase le del, bi imela Slovenija popolnoma drugačno lice,

Francija in Jugoslavija

IZJAVA MINISTRskega PREDSEDNIKA IN ZUNANJEGA MINISTRA DR. MILANA STOJADINOVICA DOPISNIKU »PETIT PARISIEN« V ST. MORITZU. POGAJANJA V PARIZU

BEograd, 11. januarja. Beograjsko »Vreme« objavlja razgovor, ki ga je imel dopisnik pariškega dnevnika »Petit Parisien« s preds. vlade in št. min. dr. Milanom Stojadinovićem v St. Moritzu v Švici, kjer se mudi na oddihu. Dopisnik poroča, da uporablja dr. Stojadinović tudi čas odmora za konferenco, ki jih ima s svojimi diplomatskimi sodelavci v zvezi s finančnimi pogajanjmi s Francijo in bližajočim se obiskom lialljanskega zun. ministra grofa Ciana v Jugoslaviji. V teku razgovora je dr. Stojadinović potrdil, da so veljale nedavne konference guvernerja jugoslovanske Nar. banke s francoskim zun. ministrom Bonnetom, lin. ministrom Reynaudom in nekaterimi drugimi osebnostmi v Parizu vprašanje plačevanja jugoslovanskih dolgov v Franciji. Francoski porteri jugoslov. zadolžnic zahtevajo odplačevanje v frankih toda to je mogoče samo tedaj, ako Francija poveča svoje nakupe v Jugoslaviji. Dr. Stojadinović je dejal: »Mi frankov

nimamo, zato je v interesu Francije in francoskih portierjev, da se poveča trgovinski promet med obema državama sicer bomo prisiljeni plačevati svoje obveznosti v dinarjih.« Naglasil je dalje, da bi zlasti vsi jugoslovanski kmetovalci v veseljem pozdravili, ako bi mogli prodajati v Francijo svojo koruzo, tobak, les, slive in živino. Zato naj se orientira francoska trgovina malo tudi proti evropskemu jugovzhodu, kar bo rodilo le obojestransko korist.

PARIZ, 11. jan. Semkaj je prispela jugoslov. delegacija, da se udeleži jugoslovansko-francoskih trgovinskih in finančnih pogajanj. Naloga pogajanj bo najti zadovoljivo rešitev glede odplačevanja jugoslovanskih državnih dolgov Franciji, okrepite medsebojnih trgovinskih in gospodarskih odnosov ter splošne izmenjave blaga. Jugoslovansko delegacijo vodi načelnik zun. ministrstva dr. Milivoj Pilja.

Priprave v Severni Afriki

VAZNA KONFERENCA FRANCOSKEGA GENERALNEGA STABA V PARIZU V ZVEZI S POLOZAJEM NA SREDOZEMLJU.

PARIZ, 11. januarja. Generalni rezident Francije v Maroku, general Nogues je prispel semkaj z večjim številom svojih višjih častnikov. Kakor se izve, bo sodeloval pri konferencah, ki se bodo vršile v francoskem generalnem štabu v Parizu zaradi nove vojaške organizacije in ureditve v francoski Severni Afriki. Naloga

teh konferenc bo pripraviti vse potrebno za primer vojne, tako, da bi bila Francija v svojih severnoafriških deželah popolnoma varna pred vsakim iznenadjenjem. Priprave za novo organizacijo se bodo pričele takoj, čim bodo sprejeti zadnji dokončni sklepi.

Požar v Avstraliji

VELIKE CLOVESKE IN MATERIALNE ŽRTVE — POGORELE SO RAZEN GOZDOV TUDI CELE NASEL BINE, ŽAGE ITD.

MELBOURNE, 11. jan. Veliki gozdni požar, o katerem je »Večerniki« že pred dvema dnevoma poročal, je terjal do sedaj 18 žrtev, 21 ljudi pa pogrešajo. V državi Victoriji so uničeni vsi gozdovi, v dolini Rubicon je požar v pol ure uničil 30 kvadratnih kilometrov. V distriktu Tumbulo je uničenih veliko lesnih skladišč. Tisoči gasilcev se borijo proti ognju. Uničenih je 20 hiš in na stotine ovc

je zgorelo. Škoda se ceni čez 80 milijonov din, v čemer pa ni vračunana škoda za pogorele gozdove. Vlada je že votirala 27 milijonov dinarjev pomoči. V vsej Avstraliji je še vedno tako strahovita vročina, da morajo zaradi izparevanja vode celo parniki na morju uporabljati signale, ki jih drugače uporabljajo v veliki megli.

Nova mariborska tržnica

ZGRAJENA BO NA VSEM VOJASNIŠKEM TRGU IN BO VELJALA 12 MILIJONOV DIN

Maribor, 11. jan. Polagoma bomo le mogli naši javnosti postreči s stvarnimi in končoveljnimi vestmi o gradnji nove mariborske tržnice, čije vprašanje se že leta in leta vleče kot jara kaša. Iz neke merodajne izjave posnemamo, da je sedaj vprašanje končoveljnovo rešeno in da se bo pričela tržnica graditi v doglednem času. Na mestni občini so do vseh potankosti izdelani načrti. Proračun za gradnjo je

predviden na 12 milijonov din. Prav tako pa je končoveljnovo že tudi določen kraj, kjer bo stala nova tržnica. Po izdelanih načrtih bo zavzemala ves sedanji Vojasniški trg. Morda vsi s to izbiro prostora ne bodo soglašali, vendar pa si bodo mariborske gospodinjne oddahnile, ko bodo mogle kupovati na novi in higienični tržnici, ki bo zgrajena po vseh načelih sodobnih in moderno urejenih tržnic.

Načrt za okrajna cestna dela

PRORACUNSKA SEJA MARIBORSKEGA OKRAJNEGA CESTNEGA ODBORA — IZDATKI IN DOHODKI ZNASAJO 6.764.823 Din — CESTNA DOKLADA SE BO ZVISAŁA ZA 2%

Maribor, 11. jan. Danes dopoldne je bila v posvetovalnici Okrajnega cestnega odbora proračunska seja za proračun 1939-40, ki jo je vodil načelnik nar. poslanec g. Franjo Zebot. Uvodoma je načelnik pozdravil navzočega mestnega župana dr. Juvana in oba okrajna načelnika dr. Šiško in Ajleca, novega župana iz Selnice ob D. g.

Ivana Urbasa, ki je obenem nov član cestnega odbora, ter vse okoliške župane. Nato je načelnik podal izbrano poročilo o cestnih delih v preteklem letu ter načrtu gradbenih del v novem proračunskem letu.

Mariborski okrajni cestni odbor je oskrboval 384.572 m banovinskih cest, 57.248 metrov subvencioniranih cest in 2288 m

kakor ga ima. Prav tako nevzdržno je, da bi se nam še dalje jemala pravica, odločati o vprašanjih naše industrije in zlasti o nadaljnji industrializaciji Slovenije. Kajti samo industrializacija — z istočasno intenzifikacijo našega kmetijstva — more rešiti naše gospodarsko pasivnost in ustvariti nove življenjske pogoje za narodni prirastek.

Ako to zahtevamo, hočemo samo to, kar je naše in kar je v živem interesu

vse države. Samo s Slovenijo sega Jugoslavija v srednjo Evropo in v zahodni krog, ki ji daje tisti dvojni pomen, katerega ima danes v evropskem koncertu. To dejstvo se vedno pozablja in se doslej sploh še nikoli ni izkoristilo tako, kakor bi bilo mogoče in potrebno. Slovenija je Maginotova črta Jugoslavije na severozahodu, zato zahtevamo, da se utrdi, kakor to terjata njen položaj in pomen!

dovoznih cest na želi, postaje, iz daljše analize proračuna je razvidno, da bo odobro tudi v bodočem letu izvedel več gradnje cest in tako izpolnil cestno o-mrežje. Izdatki in dohodki proračuna znašajo 6.764.823 din. Primanjkljaj znaša okoli 3 milijone din in se bo kril z 20% cestno okrajno doklado, ki se bo nasproti lanskoletni zvišala za 2%. Ta doklada se računa na davčni predpis celega mariborskega okraja, ki znaša nad 15 milijonov din. Po poročilu načelnika je sledila debata, v katero so posegli nekateri okoliški župani in se zavzemali za cestne krajevne potrebe. Sklenjeno je bilo, da bo šla te dni k banu deputacija, ki mu bo predložila proračun in načrt novogradenj ter ga naprosila za zvišanje banovinskega prispevka.

Končni volivni rezultati

BEograd, 11. januarja. Glavni volivni odbor razglada, da je bilo pri zadnjih volitvah vpisanih 4.080.286 volivcev, volilo jih je 3.039.041 (74,49%), in sicer za listo predsednika Stojadinovića 1.643.783 (54,09%), za listo dr. Vladka Mačka 1.364.524 (44,90%), za listo Dimitrija Ljotića pa 30.734 (1,01%). V novi narodni skupščini ima JRZ od 373 skupnih 306 poslancev, opozicija pa 67. Prva seja nove skupščine bo v ponedeljek 16. t. m.

Na spomlad nova svetovna vojna?

NEWYORK, 11. januarja. President Roosevelt je sprejel včeraj londonskega poslanika USA Kennedyja in pariškega poslanika Bullita, ki sta mu vprico predstavnikov vojnega ministrstva poročala o kaotičnem položaju v Evropi. Poslanika sta izrazila prepričanje, da je razmerje v Evropi zelo napeto in da je treba pričakovati že za spomlad izbruh nove svetovne vojne.

S španskih bojišč

LONDON, 11. januarja. Francove čete so na katalonski fronti oddaljene le še 20 milj od Tarragone in so zavzele mesto Mont Blanche. Republikanske čete so pa zavzele mesto Paranco na estramadurskem bojišču. Priznava pa republikanski vlada, da so začele Francove čete na estramadurskem bojišču protinapad.

GIBRALTAR, 11. januarja. Moštvo in častniki republikanske lađe »Jose Louis Diaz«, ki so bili internirani v Gibraltarju, so odpotovali v Almerijo.

PARIZ, 11. januarja. Francija bo poslala 40.000 kg moke republikancem, Bonnet je izjavil, da to ni kršitev nevmešavanja.

K'itajci zavzeli Cengčün

HONGKONG, 11. jan. Obupni poizkus Kitajcev, da s protiofenzivo zaustavijo nadaljnje prodiranje Japoncev na južno Kitajsko, je kromano z uspehom. Kitajske čete so osvobodile mesto Cengčün ki leži 80 km vzhodno od Kantonu. To vest kitajskega poveljstva potrjujejo danes tudi v Hongkongu. Kitajske operacije so naperjene sedaj proti Šeklungu ki leži 25 km južno od Cengčüna.

Ukrajinska akcija na Dunaju

DUNAJ, 11. januarja. Tu se mudi že nekaj dni ravnatelj ukrajinskega narodnega urada za tisk v Newyorku, Evgenij Skoko, ki se je udeležil raznih konferenc z uglednimi ukrajinskimi osebnostmi. Razen tega je imel tudi že več sestankov nacionalnega socializma. Njegovo bivanje na Dunaju se spravlja tudi v zvezo z dogodki v Karpatski Ukrajini.

NEMCI DEMANTIRAJO.

BERLIN, 11. januarja. Nemško zunanje ministrstvo demantira avtentičnost vsebine nemško-italijanske pogodbe, ki so jo te dni objavili nekateri tuji listi.

Smučarska poročila

(Putnik, Maribor, 11. januarja)
Celjska koča: —2, solčno, 40 cm pršiča; Moziška koča: —1, solčno, 100 cm pršiča; Kofje-Rimski vrlec: —11, jasno, mirno, 45 cm pršiča, drsilnišče uporabno; Pecna: —6, pooblašeno, mirno, 15 cm pršiča na podlagi 85 cm; Ribnica na Pohorju: —1 pooblašeno, mirno, 30 cm pršiča; Senjorjev dom: —8, pooblašeno, mirno, 40 cm pršiča na podlagi 50 cm; Sv. Lovrenc na Pohorju: —2, pooblašeno, mirno, 8 cm pršiča na podlagi 40 cm.
Smuča povsod odlična. — Cesta na Pohorje vozna do žage.

Novice

Tuji kapital v gospodarstvu Jugoslavije

Na Ljudski univerzi v Mariboru je predaval g. dr. Mirko Lamer, docent na Ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu in urednik gospodarskega mesečnika »Ekonomist« vlogi in strukturi inozemskega kapitala v Jugoslaviji. Uvodoma je predavatelj poudaril, da ima to vprašanje poseben pomen za obmejni Maribor, in to ne le ekonomsko, ampak tudi politični pomen, kajti danes je gospodarstvo bolj ko kdaj preje tesno povezano s politiko.

Pod pojmom kapitala ne razumevamo le denarja, ampak tudi vsa sredstva, ki jih gospodarstvo zaposluje in vključuje v svoj delokrog (stroji itd.), tako da razlikujemo stalen (stvarni) in tekoči (denarni) kapital. Osnovni pogoj pri nastajanju kapitala je štednja. Prilivček ali prihranek, do katerega pridemo, če se stalno odpovedujemo nekim izdatkom ali stvarim, ki jih neizogibno ne potrebujemo, predstavlja osnovo, s katero potem lahko povečamo svoje gospodarsko obratovanje ali pa začnemo z novim.

Dokler v narodnem gospodarstvu ni takega čistega kapitala, je nemogoče misliti na poglobitev in povečanje gospodarskega obratovanja, zlasti pa ne na kak intenzivnejši razvoj industrije. Če ni narodnega kapitala, mora priti na pomoč tuji kapital, t. j. kapital držav, ki so si bile že ustvarile narodni kapital v toliki meri, da jim zadostuje ne le za uspevanje in napredovanje domačega gospodarskega življenja, ampak ga tudi lahko izvozijo v druge države. S pomočjo tuje kapitala se gospodarstvo neke države anticipira, to se pravi, da lahko globlje in širše zasnuje svoje gospodarsko delavnost kakor bi jo pod normalnimi okoliščinami in pri normalnem, organičnem nastajanju dovoljnega domačega kapitala.

Tujemu kapitalu se očita, da eksploativno tuje blago in da ima od tega neposredno le sam koristi. To pa predvsem zaradi njegove tendence po izvažanju surovega materiala v svojo domovino, kajti na ta način daje s predelavanjem surovin v svoji državi možnost zaslužka tudi mnogim domačim delavcem. Zato mora država, katere gospodarstvo dela s tujim kapitalom, naložiti tujemu kapitalu tudi dolžnosti, predvsem pa, da se surovine

predelujejo doma, za kar je seveda zopet potreben kapital, ki ga država navadno nima v dovoljni meri.

Uspešno delovanje tuje kapitala zahteva predvsem dobre železnice, uvedbo tuje bančnega sistema (potom filijal), potem pa je šele mogoče začeti s pravo ter intenzivnejšo eksploatacijo.

Prva država, ki je vložila svoj kapital na Balkan, je bila Anglija. Za njo sta prišli Avstro-Ogrska in Francija, ki sta med seboj močno tekmovali, končno pa Nemčija, ki je sprva zaposlila svoj kapital zlasti v Rumuniji in Bolgariji.

Do svetovne krize je bil v Jugoslaviji najvažnejši tuji kapital avstrijski, ki se je pa l. 1930. (po polomu dimaškega Kredit-Anstalta) umaknil. Zadnjih deset let pa pronicna na Balkan vedno bolj nemški kapital, zlasti pa še po anslusu.

Struktura inozemskega kapitala v Jugoslaviji je približno naslednja: francoski kapital zavzema prvo mesto v lesni in rudniški industriji (Borski rudnik, TPD in cel niz rudnikov v Srbiji). Angleški kapital ima Trepoč, Mežico in Ljuboten (krom), pa tudi lesno destilacijo. Avstrijski kapital je starega datuma in je zaposlen predvsem v lesni industriji (Bosna), ima pa tudi električna podjetja v Jaicu. Ta kapital je tudi ustanovil prvo tekstilno industrijo v Sloveniji. Švicarski kapital dela predvsem v Fali in Beograjski elektrarni. Češko-slovaški kapital je zaposlen v tekstilni in sladkorni industriji, ameriški v elektroindustriji, švedski v električnih centralah po Vojvodini in Srbiji, italijanski v cementni in konzervni industriji v Dalmaciji; madžarski v sladkorni in nemški, ki je danes na 3. mestu (z 800.000.000 din) v več industrijskih panogah.

Ko se je na začetku krize začel francoski kapital umikati iz Jugoslavije, je začel na njegovo mesto prihajati nemški. To je imelo svoj vpliv tudi na zunanjo politiko Jugoslavije, kajti danes je gospodarstvo s politiko veliko bolj tesno povezano kakor je bilo v dobi gospodarskega liberalizma. Danes se o gospodarskih problemih ne razpravlja samo z gospodarstveniki, temveč tudi in v še večji meri s političnimi faktori.

mis.

Kaj je z Atilovim grobom pri Ptujju?

Koncem l. 1937. sta se notar Viktor Skrabar, znameniti ptujski arheolog in podpolkovnik v p. Davorin Zunkovič dogovorila, da hočeta Atilov grob, ki leži tik Drave, komaj 20 minut od mesta Ptujja oddaljen, končno izkopati in je Skrabar, ki je bil precej petičen, določil 100.000 dinarjev za predvidene izdatke, ter sta nameravala kar meseca junija 1938 ono visoko gomilo razkopati. K temu pa ni več prišlo, ker je potem začel Skrabar vidno hirati in je res tudi že 12. julija 1938 umrl.

Da pa ne bo nikahin poznejših sporov je bilo kar začetoma določeno, da vodi Zunkovič ene izkopske in je bilo kar takrat označeno, kje se naj grobišče oviroti in vse ono, kar se bo v grobu ali krti našlo, se mora takoj oddati muzeju mesta Ptujja in nima nihče pravice od tega kar v začetku se je utrdilo mnenje, da je najznamenitejši predmet oni, ki je najbrž vložil v grobu, in to je gotovo oni tako zvani »nebeški meč«, kakor so to Obri trdili, ki je padel izpod nebes in o katerem je baje sam Atila trdil, da mu je ravno ta prinesel vso ono vojaško slavo, ki je spremljala vse njegovo življenje. Drugače je pa znano, da mu je oni čudotvorni meč skoval neki kovač iz samih podnebnih meteoritov.

Koliko je pa daval Skrabar na Atilov grob, je razvidno tudi iz tega, da se je dal poročiti s svojo nevesto v kapelici sv. Roka na Hajdini, katera stoji tik nad Ati-

lovim grobom.

Ker je Skrabar umrl brez potomcev, je njegovo izdatno zapuščino pripadlo vdovi in si je ta prisvojila oni davno žrtvovali denar ne glede na to, da bi bilo umestno znanstveno volilo svojega meča sedaj izvršiti, in bo zdaj potreba nekaj podvzeti, da se potrebni denar zopet nabira, ako se hoče ta zadeva kedaj temeljito razjasniti, kajli kakega sporočila, da je grob že izprazen ali iztopan, ne pozna nihče v ptujski okolici in je tudi skoroda izključeno, da bi v tej krajini okoli gomile, ki je precej obljudena, ene obširne izkopske ljudstvo bilo kedaj popolnoma prezrlo, da si so spominj na Atila tukaj tako trdno ohranjeni, da se sme smelo reči, da pozna Atilov grob tukaj skoroda vsak otrok.

Atila sta pokopala njegova dva sina, Elek in Dengiš, kar zveno iz staroslovenskega letopisa, katerega je svojčas objavil Ceh Venceslav Dunder l. 1835 na Dunaju »hrvaščini in kateremu je dodal Hrvat Andrija Kačić l. 1759. še poseben kratki uvod.

Kolikor je meni znano, posedujem v Jugoslaviji samo jaz en izvod ene redke knjige, nameravam pa ta letopis v do glednem času objaviti v slovenščini, da ne bo nikdo več mislil, da je slovenska zgodovina od l. 7. po Kr. rojstvu sploh neznanca, in je tudi ni treba nadalje skrivati, kakor je bilo to običajno v pokojni Avstriji.

Na obisku v Ormožu

O ČEDNIH ULICAH IN ČRNIH MAČKAH — TOŽBE O PREDRAGI ELEKTRIKI — ZDRAVNIK-IDEALIST V VELIKI ŠTEVILOM BOLNIKOV-REVEŽEV

Ormož, prijazno mestece nad Dravo, je zelo lepo urejen. Snažne ulice prijetno iznenadijo vsakogar, ki pride tja. Le nemaru sem se čudil. Kaj pomenijo črne mačke, naslikane po zidovih mnogih hiš?

Ali so to sledovi zadnjih volitev ali pa imajo te podobe drug pomen...

Ormož se postavlja tudi s svojimi barom, ki pa ni takšen, kakršnega si predstavljamo v večjih mestih. Bar je shaja-

lišče ormoške inteligence, ki pravi, da je tam prav prijetno.

Mnogi so mi tožili o predragi elektriki. Doslej je bila elektriška uprava v zasebnih rokah. Ključvato uro so računali po osem dinarjev. Če pristejemo še številno pet dinarjev in razne neizogibne takse, je veljala ključvata ura elektriške struje okoli 10 do 12 dinarjev. To je vsakekor preveč. Sedaj, ko je prevzela vso stvar ormoška občina, pravilo, da bo boljše. Od 1. januarja dalje bo občina računala ključvato uro 6,50 dinarjev.

Ormož je tudi pribežališče bolnikov iz cele severne Slovenije. Čudno pa je, da se sem zatekajo predvsem revni bolniki. Zakaj? V ormoški bolnišnici je primarni dr. Hrvat, ki je znan po svoji človekoljubnosti. Je zdravnik-idealist. Reževe zdravi zastonj, bolje rečeno operira, zastonj ali skoraj zastonj. Zato pa ima tako veliko klientov-revežev. Dr. Hrvat je daleč naokrog znan kot najboljši kirurg, saj zaradi tega slovi ves Ormož. Zato je tembolj čudno, da se bogati bolniki raje zatekajo k »specialistom« preko meje, kakor pa da bi obiskali naše res odlične zdravnike.

In še nekaj ne smem prezreti. Ormož ima v svoji sredni enega najstarejših slovenskih obrtnikov. To je 73-letni sedlarški mojster Jakob Majcen, ki že 35 let opravlja to obrt. G. Majcen je vsa leta odbornik svoje stanovske organizacije in član izpitne komisije.

—lg.

Iz obmejnega kota

Garnizija v Radgoni zopet upostavljena. V terek je prispelo v mesto Radgono vojaštvo in sicer dve stotnji. Došlih oficirjem, podoficirjem in vojaštvu je nato privedla minuli četrtek mestna občina obdoroščilo v prostorih hotela »Kaiser von Österreich«, ki je bil obenem preimenovan v hotel »Ostmark«. Mestni župan dr. Karl pl. Rokitsky je v svojem pozdravnem nagovoru orisal težnje in borbo obmejnega meščanstva v pogledu zopetne upostavitve garnizije, za kar gre do zasluže deželnemu poveljniku generalu majorju K. Dietlu v Gradcu.

Zborovanje Zveze za tujski promet v Ljubljani

V Ljubljani je bil izredni občni zbor tamkajšnje Zveze za tujski promet. Ker je njen dolgoletni predsednik dr. Marn odločil svojo funkcijo, je zborovanje vodil podpredsednik magistratni direktor Šubic iz Celja. Zborovalci so razpravljali o spremembi pravil, kakor to predpisuje nadzorna oblast. Po daljši debati so bila nova pravila sprejeta. Omenimo naj, da je mariborska Tujskoprometna zveza to spremembo pravil izvršila že leta 1936.

Vesti iz Marenberga

Na naši pošti je bila ukinita selska dostava poštnih pošiljk radi pomanjkanja uradnega osebja. Sistemizirani sta dve uradniški mesti, vendar že ne pomnimo, kdaj sta bili obe zasedeni. Prometa je ogromno in ga upraviteljska pošta sama kljub nadurnemu delu ne zmaguje. Ali je potrebno, da se nastavljeni izrjavajo, medtem ko je toliko brezposelne inteligence? Ni čuda, če ljudje zaradi preobremenjenosti izgube svoje živce. Pred kratkim je bila revizija pošte. Objubljili so takrat namestitev še ene uradnice. Upamo, da ne bo ostalo samo pri obljubi.

Silvestrovo smo prav prijetno praznovali v Sokolskem domu. Bil je poln samih domačinov. 1. febr. bomo imeli prvi »Polhorski ples«.

Na Kraljevo so bili pomožniški izpiti »Splošnega obrtniškega združenja«. Pet vajencev je pokazalo s svojim praktičnim delom, kakor tudi s teoretiškim znanjem, da so bili v dobrih rokah. Sprejetih je bilo tudi več novih vajencev v razne stroke. Ena deklica si je izbrala mesarski poklic.

V ledenih valovih Drave

17-letni čevljarški vajenec Dvoršak Bogomil iz Sveče pri Majšpergu se je učil obrti skoraj dve leti na Sp. Hajdini pri Ptujju. Ker so ga pogosto prijemali živčnih napadi, ga je mojster odslovil. — Revni Dvoršak, ne vedoč ne kod ne kam, je taval ves pot v pondeljek popoldne ob Dravi, dokler ga ni zvalil led. Preveč zatopljen vase je zašel predaleč, da se mu je udri led in je fant zdrknil v vodo. Toda sreča v nesreči je bila, da

ga je zaneslo na plitvino. Ves okorel je trkal in prosil pomoči pri najbližjih hišah. Končno se ga je usmili učitelj Peček, ki ga je spravil v bolnišnico. Oblika mu je bila tako trda in prilepjena, da so jo mogli z njega strgati.

Velik požar v Slovenjgradcu

V Starem trgu pri Slovenjgradcu je izbruhnil v hiši posestnika in mesarja Fr. Kuharja požar, ki je upepelil stanovanjsko poslopje, klavnico, sušilnico za meso in avtogarazo. Ogenj je napravil 130.000 din škoda. Požar je nastal zaradi slabega dimnika.

o. Lastnikom vžigalnikov. Lastniki vžigalnikov, žepnih in montiranih v avtomobilih, morajo plačati do konca januarja monopolsko takso. Nabavijo si naj za legitimacijsko markico monopolne izdaje v vrednosti 100 dinarjev. Te markice prodajajo vse glavne trafike v večjih mestih.

o. Nastop malih harmonikarjev v Marenbergu. Mariborski mali harmonikarji bodo pod vodstvom g. V. Šušteršiča nastopili v nedeljo 22. t. m. na samostojnem koncertu v dvorani Sokolskega doma.

o. Rudarski izobraževalni tečaj. V Zagorju priredi Rudarska zadruga II. skupine izobraževalni tečaj za rudarje in njihove sivojce.

o. Delavska zborovanja v Prekmurju. Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti bo to zimo priredila 17. delavskih zborovanj v vseh večjih krajih Prekmurja. Na teh zborovanjih bodo predavatelji poučili delavstvo, kako se mu je ravnati v tujini. Namen teh zborovanj je zbuditi v sezonskih delavcih strokovno in narodno zavest.

o. Delegacija slovenskih gasilcev, v kateri so odborniki gasilske zajednice v Ljubljani dr. Kodre, Bogdan Pogačnik iz Maribora in Pavel Japel, je odpotovala v Beograd. Delegacija bo uređila vse potrebno za jugoslovanski gasilski kongres, ki bo avgusta v Ljubljani, in na katerem bo ustanovljena prva gasilska šola v Sloveniji.

o. Volivni imeniki. Vsi, ki imajo pravico do vpisa v imenik, pa še niso vpisani, morajo zaintervati vpis od 14. do 30. t. m. na mestnem poglavarstvu.

o. Radi iztirjenia brzega vlaka so imeli večraj vsi vlaki zamudo. Prosta je bila le ena proga in so vlaki morali čakati v Celju ali Zidanem mostu, da se zvrstijo.

o. Onemogli beač. o katerem smo poročali, da so ga našli v Skobernetovi gostilni in ki je v bolnici umrl, se piše Vrbovšek Jože.

o. Pri smučanju si je zlomil desno nogo v stegnu delavec Baš Fortunat iz Braslova.

o. Izglubljeni in najdeni predmeti so razglašeni na uradni deski pri Predstojništvu mestne policije v Celju.

o. Kino Union. Danes in jutri ob 20.30 senzacionalno gostovanje najfenomenalnega in najslavnejšega jasnovideca in mojstra okultnih ved Svengallija. Fa jirski eksperimenti s medijem me Elis.

o. Vsak večer nov spored. Preskrbite si vstopnice v predprijadi.

o. Mesto načelstvo opozarja lastnike koles in motornih vozil, da jih prijavijo najkasneje do 15. febr.

o. Umrla je 59-letna Rozman F. Albina na Rogozniški cesti. Pogreb je danes ob 4. uri.

o. Mlada tatca pod ključem. V Moškanih so ujeli 24 letno Simonjč Nežo iz Ivanjkovec, ki je svoji delodajalki zamaknila srebrnino, perilo, obleko in 200 din. Prepeljali so jo v mariborske zapore.

o. Požar. Pihlerju Jožetu v Ločiču pri Sv. Boženku je zgorela kočja s poljskim orodjem in živežem. Ogenj so baje začetli otroci.

Kratkovidni policaj: »Le hitro se spravi napre! Tukaj je poljubljane prepevedano!«

Maribor

Napovedi davčnih zavezancev

VLOGE DAVČNIH NAPOVEDI O PRIDOBNI, SAMSKEM DAVKU, DAVKU NA POSLOVNI PROMET ITD.

Splošni rok za vlaganje davčnih napovedi pridobnine, posebnega davčnega dodatka, samskega davka, splošnega in luksuznega davka pavšalcev je določen za čas od 16. januarja do 14. februarja. Zato se pozivajo, da v tem roku vložijo napovedi oni davčni zavezanci (novi), ki je zanje davčna obveznost nastopila leta 1938 in pa oni, ki jim je bila za preteklo leto pridobnina odmerjena samo začasno. Napovedi morajo v omenjenem roku vložiti tudi starši davčnih zavezancev, katerih dohodek od pridobitnega poslovanja se je v letu 1938 v primeru z dohodkom in prejšnjem letu bistveno povečal. Oni davčni zavezanci, ki se jim je ta dohodek bistveno zmanjšal, pa morajo v istem roku vložiti posebno prošnjo za novo odmero. Te prošnje je treba priložiti redno davčno napoved z verodostojnimi dokazi o zmanjšanju dohodka.

Napoved se mora vložiti za vsak objekt posebej in za vsako vrsto poslovanja. Napovedi niso dolžni vložiti oni davčni zavezanci, ki plačajo pridobnino po stalni postavki iz čl. 59 zakonca o neposrednih davkih. Davčni zavezanci naj v lastnem interesu priložijo napovedi potrebne dokaze, posebno začetni in končni inventar, oziroma račun bilance in račun

izgube in dobička, korespondenco, potrdila državnih in samoupravnih oblastev, bank in vse drugo, kar more polnovejavno dokazati točnost napovedanih podatkov.

Posebni davčni dodatek plačajo ona industrijska podjetja, ki prodajajo blago neposredno potrošnikom v svojih podružnicah, prodajalnih in komisijah skladiščih, dalje ona trgovska in obrtna podjetja, ki imajo poleg glavne poslovalnice še podružnice za prodajo blaga neposredno potrošnikom in pa vsi veliki magazini, t. j. ona podjetja, ki prodajajo neposredno potrošnikom raznovrstno blago, ki po svoji vrsti spada v različne izdelovalne in trgovske panoge. Vsa ta podjetja so zavezana posebej davčnemu dodatku, če njihov skupni opravljeni bruto promet presegajo milijon dinarjev.

V istem roku morajo vložiti posebno davčno napoved o poslovnem prometu, opravljenem v letu 1938, vsi intelektualci, davčni zavezanci splošnega davka na poslovni promet, katerih skupni letni promet ni bil višji od 300.000 dinarjev, kakor tudi vsi ostali zavezanci splošnega in skupnega davka na poslovni promet, katerih skupni letni promet ni presegel 500 tisoč dinarjev.

gajni, denarja pa ne. Policija nadaljuje preiskavo.

Samomor zaradi neozdravljive bolezni

Na Slemenu nad Selhico ob Dravi si je v samomorilnem namenu s kuhinjskim nožem prerezala vrat 59 letna posestnica Marija Marčič. Žena je 23krat ure nato izkvravela. Vzrok samomora je neozdravljiva pljučna bolezen.

Sama si je vzela zavoženo življenje

Z lesenega dravskega mosta v Dravogradu se je vrgla v ledeno in deročo reko 25-letna Marija Pečnik. Pečnikova je stanovala na Brodu pri gostilničarki Tezeriji Obrovnikovi. Bila je 23krat kaznovana in kakih 20krat odgnana v Dravograd. Nekaj popreje preden se je poglavila v Dravo, je srečala 11-letnega Časovega fanta in mu rekla, naj pozdravi gostilničarko Obrovnikovo. Tako je samo-

morilka sama končala mlado in zavoženo življenje. Voda jo je odnesla proti Muti in Fall.

m. 30letnico poroke sta slavila mariborski trgovec Jakob Lah in njegova soproga Berta, roj. Masten.

m. Ljudska univerza. V petek, 13. jan., bo predaval o temi »Dvajset let srednje Evrope« dr. Rudolf Kyovský, sodnik iz Novega mesta. Predavatelj bo prikazal gospodarski in politični razvoj Podonavja po svetovni vojni in označil smernice bodočega razvoja. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. — V četrtek in petek, 19. in 20. jan., bo predaval dva večera zaporedoma zdravnik dr. Andrija Stampar načelnik min. v p., o sodobni Kitajski in sicer na podlagi skioptičnih slik in filma.

m. Srbska pravoslavna cerkvena občina v Mariboru priredi 13. t. m. zvečer v kavarni Jadran »doček nove godine« (silvestrovanje), na kar se opozarjajo vsi parohijski in somišljeniki. Na prestem sporu, za katerega je preskrbljeno, bodo sodelovali domači umetniki in pravoslavni pevski zbor.

m. Obmejni promet v preteklem letu. Lani je potovalo preko Maribora in St. Ilje 233.429 potnikov od katerih je bilo 89.985 Jugoslovancev.

m. Ponarejeni 10 dinarski kovanci so se v zadnjem času pojavili v Sv. Barbari v Slov. gor. Orožniki so več takih kovancev zaplenili in uvedli preiskavo.

m. Izgubila se je aktovka. Ga. Marieta Pussinger je danes zjutraj izgubila aktovko s knjigo za nabavo tobaka, v kateri je imela 1.900 din. Tobak je hotela nabaviti za trafiko Sarajnik. Pošten najditelj se v ljudno naproša, da aktovko z vsebino izroči policiji proti primerni nagradi.

m. Samostojna župnija v Radvanju? Na našo notico pod tem naslovom smo prejeli pojasnilo, da nekateri občani niso nabirali podpisov za ustanovitev, temveč proti ustanovitvi samostojne župnije.

m. Veliko zanimanje je vzbudila v mariborski javnosti razstava karikaturne La-dislava Kondorja v dvorani hotela »Zamorec«, ki je odprta od 9. do 20. t. m. od 8. do 19. ure in pol. Posebno pozornost vzbujajo karikature znanih evropskih osebnosti, politikov, znanstvenikov in umetnikov. Razstava je dobro obiskana in razstavljačec je izvršil tudi v Mariboru že več zanimivih karikaturno.

m. Prva vožnja z železnico v — zapor. Te dni je bil v Mariboru uzaradi neke tativne obsojen 30-letni vinar Jurij Stolnik iz Brebrovnika. Mož je dejal, da se je po 30 letih življenja prvič pejal z železnico in še takrat v — zapor.

m. Nesreča pri smučanju. Pri smučanju si je zlomila levo nogo 30-letna elektricarjeva žena Marija Ivanuša. Ponesrečenka se zdravi v tukajšnji bolnišnici.

* Jadransko noč z revijo narodnih noš dne 11. februarja 1939. priredi Mestni odbor Jadranske straže v Mariboru v vseh prostorih »Sokolskega doma«. Na prireditve opozarjamo člane in prijatelje Jadranske straže, zlasti ceneje dame, da si pravočasno preskrbe narodne noše.

* Največji dogodek stoletja bo ogromna razstava v New Yorku 1939. »Putnik« Maribor bo organiziral skupinska potovanja po izredno ugodnih cenah. Zastigirane so tudi velike olajšave pri preskrbi ameriškega vizuma. Interesenti naj javijo svoje naslove »Putniku« da jim za more poslato prospekte in informacije!

* Milijoni so vam na razpolago! Treba je le nabaviti srečko drž. razredne loterije pri »viru sreče« Putnik-u Maribor. Zrebanje 4. razreda že v petek, 13. jan. Požite!

* Zdravnika dr. Ruprecht Hubert, bivši zdravnik sanatorija Klenovnik in dr. Furlan Ladica sta otvorila ordinacijo v Prevaljah.

Nočna lekarniška služba: Lekarna pri Mariji Pomagaj, Aleksandrova c. št. 1, telefon 21-79; lekarna pri Sv. Antonu, Frankopanova ul. 18, telefon 27-901.

Kino

* Grajski kino. Danes zadnjokrat izborna opereta N. Anon. Erna Sack, Johannes Heesters v glavnih vlogah. Jutri senzacionalni film v nemškem jeziku Kaučuk, film, kakršnega še niste videli. Kupite vstopnice v predprodaji.

* Esplanade kino. Dunajska zabavna veseloigra »Milijonarje«, Friedl Czepa, Albach-Relty, Fritz Imhoff.

* Unio kino. Prekrasna drama »Pikovka dama« po znanem romanu A. Puškina, v franc. jeziku.

Mariborsko gledališče

Sreda. Simfonični koncert v Sokolski dvorani za red A.

Četrtek, ob 20. »Matura«. Premiera. Petek; Zaprt.

Sobota ob 20.: »Vse za šalo«. Red D.

Zasedba v »Maturle«, čije premiera se vrši v J. Kovičevi režiji jutri, četrtek, 12. tm. Nastopijo poleg obeh vodilnih vlog: Nakrsta kot gim. ravnatelj Dr. Dvornika in Branke Rasbergerje kot Katje Slaparije v večjih vlogah tudi: Kraljeva kot prof. dr. Ana Mate; Gorinkova kot Dr. Matilda Mozolje; Starčeva kot telov. učiteljica; P. Kovič kot prof. Dr. Čebula; Crnobori kot prof. Dr. Vidovič; Gorinšek kot prof. dr. Vrtač. Vsega skup nastopi 15. oseb v tej zelo zabavni komediji, ki je v zadnjih letih zamaglavno obšla pač vse srednjeevropske odre, v Zagrebu pa je bila pravi pravcati »slager«.

Elektrifikacija Svečine

Kljub temu, da je bil od Kamnice do Svečine izpeljan elektriški daljnovod, so se tamkajšnji posestniki malo zanimali za elektrifikacijo svojih poslopj. Bili so se visokih stroškov. Te dni pa je dal dober pogled lastnik žage Hlep v Zg. Kungoti. Dal je elektrificirati žago in vsa svoja poslopja. V ta namen je mariborsko Mestno elektriško podjetje zgradilo v Zg. Kungoti transformator. Kmalu nato se je prijavilo več tamkajšnjih posestnikov, ki bi radi elektrificirali svoje domačije.

Ukradena blagajna v kolodvorski garderobi

Pril večerajšnji kontroli v postajni garderobi v Mariboru je službojuči železničar opozoril postajnačelnika na velik črn kovček, ki je že od 31. decembra v garderobi, kamor ga je oddal neznan moški. Kovček so odprli. Na svoje veliko presenečenje so v njem našli železno ročno blagajno, na kateri so bili vidni znaki nasilnega odpiranja. O tem je bila obveščena policija, ki je v blagajni spoznala last tkaškega mojstra Schiera iz Tovarniške ulice. Poročali smo, da je imenovani nedavno neznan vlomilec odnesel blagajno, v kateri je bilo 35.000 dinarjev gotovine in tri knjižice na 18.000 dinarjev. Hranilne knjižice so bile še v najdeni bla-

Kultura

Najnovejša nemška dramatika

Uveljavljenje nacionalnega socializma je vplivalo v Nemčiji globoko tudi na duhovno življenje in umetniško ustvarjanje. Nacionalni socializem je nastopil posebno ostro proti marksistično usmerjeni tendenčni umetnosti in raznim ekstremizmom, ki jim pripisuje židovski razkrojevni vpliv. Po vseh večjih nemških mestih so bile prirejane razstave tako imenovane »izrodene umetnosti«, ki je bila odstranjena tudi iz vseh galerij in javnih zbirk. Prepovedane so bile v tem imenu razne moderne kompozicije, komedije in drame, iz knjigarn in knjižnice pa pobrane leposlovne in znanstvene knjige »marksističnega« in »židovskega« duha.

V nasprotju s tem je nastala nova, v duhu novih idealov nemškega naroda usmerjena umetnost, ki se ji v marsičem godi prav tako, kakor vsaki »dirigirani« umetnosti, pa naj bo ustvarjana v duhu fašizma ali komunizma. Ta dirigirana umetnost doslej še ni mogla pokazati vidnejših kvalitativnih uspehov, toda močnejši talenti si kljub temu utirajo pot tudi skozi novo uniformirano in totalizirano ideologijo. Tako raste tudi v novi Nemčiji nekaj dramatikov, ki segajo nad splo-

šno povprečnost, ker so znali združiti nove politične težnje s težnjami umetnosti. Vendar je tudi med njihovimi deli veliko tendenčnosti, včasih toliko, da kvartir ostalo podobno in kvaliteto.

Med talentirane mlade in mlajše dramatikarje tretjega rajha moramo šteti zlasti Eberharda Wolfganga Möllera, Heinricha Zerkaulena, Rudolfa Ahlersa, Hansa Rehberga, Curta Langenbecka in Felixa Lützendorfa. Eberhard Wolfgang Möller se je uveljavil v pemški dramski literaturi in na nemških odrih že s celo vrsto del, ki so pa prežeta večinoma z manj ali več neprikrito tendenčnostjo. Posebno rad razkrinkava Möller senčne strani demokratične družbe, tako v politiki kakor v kulturi, gospodarstvu itd. Kljub tej določeni usmeritveni je pa treba priznati, da zadeva marksije v živo in bi njegove drame dobro koristili tudi demokratično usmerjenim družbam, ker bi jim pokazale njihove bolezni in senčne strani ter pot k reformi. Njegova najpomembnejša zadevna dela so »Douaumont«, »Panamski škandal«, »Kaliorniška tragedija«, »Pektensko potovanje«, »Rothschildova zmaga pri Waterloo« in »Padeč ministra«. Že naslovi nam poka-

žejo Möllerove tendence.

Heinrich Zerkaulen je izšel direktno iz narodnega socializma in uveljavlja svoje ideje deloma v zgodovinskih, deloma pa sodobnih sižejih. Doslej se je uveljavil zlasti z deli »Svetilnik«, »Langenmarška mladina«, »Skok iz vsakdanjosti« in »Jezdec«. Zerkaulen piše drame in komedije. Rudolf Ahlers je pisal najprej novele in romane, sedaj se je pa posvetil pretežno dramatik, v kateri obravnava povezanost z zemljo in domovino. Njegova uspešna dosedanja dela so: Zemlja, »Pot na led«, »Vihar nad Lehstome« in »Peter se igra z ognjem«, s katerim je predril na vse nemške odre.

Hans Rehberg piše pretežno zgodovinske drame in obravnava v njih predvsem vladarske osebnosti, kar kažejo že naslovi njegovih dram: »Veliki knez«, »Friderik I.«, »Friderih Viljem I.«, »Cesar in kralj«, »Sedemletna vojna«, »Cecil Rhodes« in »Kepler«, sedaj pa pripravlja dramo o Bismarcku in Rembrandtu. Curt Langenbeck je nastopil najprej s komedijo »Blanka in draguljar«, nato s »Henrikom IV.«, monodramo »Aleksander« itd. Felix Lützendorf je znan po svojih dramah »Meja«, »Pot žrtve«, »Pohod v Alpe«, kjer je junak dožganja vojska kot kolektiv, »Zlati topaz« itd. Sodeloval je tudi pri Ufinih filmih »Patrioti«, »Dopust na častno besedo« in »Capriccio«.

Razen tet piše v novi Nemčiji odrska dela z večjim ali manjšim uspehom še velika vrsta drugih pisateljev. —r.

k. Zupančičeva proza. Akademski založba v Ljubljani, ki je izdala v treh zvezkih »Izbrana dela Otoma Zupančiča« v vezani besedi, je dodala za Božič še četrty zvezek, ki nas seznanja z Zupančičevimi članki, recenzijami, govori in esej.

k. Slovanski jeziki. Univ. profesor in član Slovenske akademije v Ljubljani dr. Rajko Nachtigal je izdal te dni obširno znanstveno delo »Slovanski jeziki«, v katerem prikazuje jezikovni razvoj Slovanov od skupne govornice do sedanjih književnih jezikov.

k. Roditeljski list. Najnovejša januarska številka mariborskega mesečnika »Roditeljski list« objavlja prispevke dr. Zgeča, prof. Silha, Ostrovske, Mazija, Ade Zgurjeve, dr. P. Strmška, dr. Schmidta in dr. F. Toplaka ter raznoteri drobiž.

k. Rilkejev arhiv. Hči velikega nemškega pesnika Rainerja Marie Rilkeja, ki je umrl leta 1926, je ustanovila v Weimarju arhiv svojega slavnega očeta, ki vsebuje vse njegove rokopise, zbirke, tiske, korespondenco itd.

Ne pozabi naročnine!

Gospodarstvo

Kmetijsko vrašanje Slov. goric

KAJ BI BILO POTREBNO UKRENITI, DA SE DVIGNE NAJVAŽNEJŠA GOSPODARSKA PANOJA IN S TEM POVZDIGNE BLAGOSTANJE LJUDSTVA.

Slovenske gorice so znane kot živinorejska pokrajina, ki daje lepe dohodke in je najvažnejša opora uspešnemu gospodarstvu sploh. Vsekar pa živinorejca v Slov. goricah ne dosega one višine, ki bi odgovarjala gospodarskemu ravnanju. Nasprotno temu je opaziti še številne ovire, ki slone predvsem na neizkušnji živinorejcev, bodisi pri tej ali pri oni vrsti in pasmi živine, ki se ji ne posveča potrebna skrb in nega. Način pospeševanja živinoreje se iz raznih okoliščin, žal, ne pomakne mnogo iz mrtve točke in prevladuje vse bolj kot pri drugih panogah kmetijstva še vedno tista starokopnost. Mnogi kmečki, bajtarski in viničarski hlevi in svinjaki so v dokaz, kako daleč je napredovala živinoreja iz strokovnega vidika. Stari hlevi in svinjaki kakor tudi oni, ki so zgrajeni v novem času ne odgovarjajo več potrebam umne živinoreje, ker so iz higijskih ozirov zelo slabi.

Sedanje stanje živinoreje kaže, kam do vaja ta panoga kmetijstva splošen kmetijski položaj. Govoreda je kot najbolj upoštevana vrsta živinoreje stoji dandanes na skrajno nizki stopnji, kar se kaže razv. dobre plemenske živine. Po mnogih krajih je opaziti, da še ni na razpolago potrebne boljše plemenske podlage in se tako mnogi živinorejci poslužujejo zakonitih bikov, kar je živinoreji v največjo škodo. Mlekarstvo je v Slov. goricah še popolnoma neorganizirano, ker med živinorejci ni najti za to dovolj razumevanja, da bi se dalo sedanji gospodarski položaj z dobro urejeno mlekarско zadrugo organizacijo znatno dvigniti. Govoreda je v zadnjem času tudi hudo prizadeta radi stalnih pojavov silavke, parkljevke, metiljavosti itd. V zadnjem času se je pojavila pri bikih-plemenjakih radi prepoševanja priprišča (ker jih je ponekod tako malo), kuga na spolovilih. Zaradi tega tudi trgovina z živino vidoma popušča in je vedno manj povpraševanja za plemensko živino, podoben je izvoz debele živine, ki smo je še lani toliko izvozili.

Skoraj na enako nizki stopnji je tudi po mnogih krajih Slov. goric svinjereja, ki ji mnogi posvečajo pre malo pažnje, pa se vendar še čudijo, čemu se v zadnjih letih pojavlja pri svinjah toliko nevarnih bolezni, za katerimi mnogim poginejo vsi prašiči. Na drugi strani se posveča pri svinjereji pre malo pažnje izboljšanju plemenske podlage subvencioniranih merjascev.

Konjereja se razvija še v normalni višini in je najbolj na višku na Murškem polju, kjer so v zadnjih letih mnogo pripomogle k temu razvoju konjerejske organizacije in plemenske postaje. Enako kot pri govorejši se pogreša več plemenskih žrebecev.

Cebelarstvo je v primeru pred 20 leti zdrknilo na zelo nizko stopnjo. Na kmetih je skrajno malo volje za povzdigo te panoge, ki bi sicer lahko prinesla gospodarstvu lep napredok. Na propad čebelarstva so v zadnjih letih močno vplivale vremenske neprilike, ki so onemogočile cvetličnim rastlinam popoln razvoj. Močno se je razpasla tudi ponekod kuga čebelne zalege, ki čebelarstvo vidoma uničuje.

Kokošereja je v Slov. goricah na precej visoki stopnji, premalo še tukaj prevladuje štajerska kokoš, ki je znana kot najboljša jajčarica.

Spriču zgoraj navedenega položaja je nujno potrebno, da se tej panogi kmetijstva posveti največjo pažnjo. Banovina bi naj posvetila vso skrb, da se ta panoga dvigne iz sedanjega položaja na ono stopnjo, ki bo odgovarjala potrebam in koristim našega kmeta-živinorejca. V prvi vrsti bi se naj dalo na razpolago več plemenjakov za posamezne okraje priznane pasme, da se tako dvigne potrebna podlaga plemenskih krav. Temu je potreben vsakotellen prispevek banovine k nabavi plemenjakov-bikov. Da bi se uklonili zakatni biki in merjasi, bi se moral urediti sistem plačevanja skočin po občinah na enoten način. Posebno pozornost bi trebalo posvetiti gradnji hlevov in svinjakov. Banovina bi naj dajala živinorejcem pri tem potrebne nasvete in podpore, da bi se na ta način dvignilo več modernih higijsko zdravih hlevov in svinjakov. Selekcjsko govedo bi se trebalo razširiti. Potrebna so sredstva za premovne rodovniške živine, pregled krav, bikov in mladine in molzne kontrole. To podpora bi zaslužila vsa selekcjska društva. Potrebna so tudi sredstva za nakup plemenskih žrebecev.

Za pospeševanje kokošereje, zlasti štajerske pasme je potreben kredit za razdelitev valilnih jajc po vaseh.

Na tej podlagi je treba izboljšati težek položaj živinoreje in ga postaviti v gospodarski napredok in blagostanje kmetijstva sploh.

Borzna poročila

DEVIZE. Ljubljana. Amsterdam 2389,70 —2427,70, Berlin 1765,62—1783,38, Bruselj 742,25—754,25, Curih 995—1005, London 205,20—208,40, New York 4375—4435,50, Pariz 115,60—117,90, Praga 150,75—152,25, Trst 231,45—234,55.

EFEKTI. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 472,50—474,4% sev. agarij 58,75—60,4% agrarij 60—62,6% daln. agrarij 89—90,25, 6% begl. obveznice 90—91,7% stab. pos. 97,50, 7% inv. pos. 99—100,50, 7% Blair 91—92,50, 8% Blair 97,50 d. Delnice: Narodna banka 7900 d., PAB 225 d. Trbovlje 185—186.

Sport

Kandidatnje za tečaj MFVN v alpski kombinaciji

MFVN je v tečaj za smučke tekmovalke v alpski kombinaciji, ki bo od 11. do 31. jan. na Pokljuki pri Bledu, sprejelo večje število kandidatnje, med njimi tudi gđc. Silvijo Škuško in Marico Čeručičovo iz Maribora. Vse sprejete tečajnice se morajo še danes javiti ge. M. Sepl. — Trenerja bosta zvezna učitelja in tekmovalca Franc Čarman in Rilko Angele.

Tekma Anglija — Jugoslavija zaključena

Mednarodni odbor Angleške nogometne zveze je zaključil za angleško nogometno reprezentanco tri tekme za mesec maj. 13. bodo Angleži gostovali v Milanu proti Italijanom, 20. bodo igrali v Beogradu z našo reprezentanco, 24. pa se bodo srečali z enaesticoro Romunov v Bukarešti.

Predlog Gradjanskega

Kakor poročila beogr. »Politika«, je Gradjanski (Z) na običnem zboru ZNP-a v cilju reorganizacije sporta predložil nekatere izpremembe pravil, ki predvidevajo med drugim tri nog. zveze v državi s sedežem v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, vsem pa bi naj bila nadrejena Vrhovna nog. zveza. Čije sedež bi naj odredil občni zbor. Vrhovna zveza naj bi zastopala naš sport pred tujino ter sklepala meddržavne tekme, ki bi se odigravale v sedežih posameznih zvez, katerim tudi pripade blagajna, tekme v tujini pa grejo na skupen račun vseli zvez. —

Sah

Bogoljubov — Eliskases

Pretekli teden je prišel v Berlinu med velenojstrom Bogoljubovom in prvakom Nemčije Eliskasesom match, ki smo ga že pred meseci napovedali. Med obema mojstroma vlada že dalj časa napeto stanje, ker vsak zatrjuje, da je najboljši šahist Nemčije (Bogoljubov se je namreč za stalno naselil v Nemčiji!). To bo naposled odločil match, ki je določen na 20—22 partije. Zmagovalec bo oni, ki doseže več kot 10 oz. 11 točk. Match igra mojštra izmenoma v raznih mestih Nemčije. Prvo partijo je v krasni končnici dobil Bogoljubov, druga je končala remis, tretjo pa je v dramatičnem napadu odločil Eliskases v svojo korist.

Iz 1. partije prinašamo pozicijo, ki je nastala po 30. potezi črnega (Bogoljubov):

Beli (Eliskases): Kgl, Ta7, Tc7, Sf2 in kmetje a4, d4, f4, g3 in h2.

Črni (Bogoljubov): Kg6, Td2, Tf8, Se4, kmetje d5, e6, f7, g7 in h4.

Za beleza je pozicija nevzdržna, ker je na vseh straneh preveč groženj. Bogoljubov je v tej poziciji vodil končnico na-

Predlog predvideva še določbe glede zvezinskih organov ter glede izpremembe in tolmačenja pravil. List poroča, da je bil HASK-ov predlog še radikalnejši, a ga je večina klubov odklonila.

PALME V TUJINI.

Naš odlični smučki skakalec Palme je nastopil v nedeljo na skakalnih tekmah v Hadersdörf - Weidlingau pri Dunaju. V močni konkurenci je zasedel v splošnem razredu drugo mesto. Ocenjen je s 312,3 točke, njegovi skoki znašajo 37 m, 47 m in 46,5 m. Prvo mesto je zasedel Kaiser iz Mürtzschlagu s 330 točkami in najdaljšim skokom 52 m.

Club slovenskih kolesarjev v Celju bo imel svoj redni občni zbor jutri, 12. t. m. ob 20. v gostilni »Pri angelu«.

Prvenstvo Zagreba v umetnem drsanju na ledu bo 15. jan. v izvedbi ZKD-a. Kot priprava se že sedaj vršijo brezplačni tečaji. Dočim se bo prvenstvo odigravalo predpolno, bo popoldne hokejska tekma in ekshibicijski nastopi najboljših drsalcev v državi.

Vodstvo Zagrebške nogometne zveze je sklenilo, prirediti več mednarodnih nogometnih tekem, da bi si podvezala z event. čistim dobičkom prireditve materialno opomoga. Kot prva je na sporedu tekma z reprezentanco Špita.

Madžarska moštva na turneji. Madžarski profesionalni klub »Ujpest« je v Egiptu porazil reprezentanco Port Saída s 3:1 (1:1). »Nemzeti« je premagal vojaško reprezentanco Gibraltarja s 4:1 (2:1) Ferencvarosa pa reprezentanco Soluna v Grčiji s 4:2 (1:2).

Hokejska tekma na ledu bo drevi v Ljubljani med dvema moštvoma Ilirje.

ravnost mojstrsko in dokazal, da je lahko še vedno v formi svojih nekdanjih slavilnih dni, ki je bil v mednarodni turnirski areni eden najbolj nevarnih nasprotnikov.

Partije iz Hastingsa

Grünfeldova obramba.

(6. kolo v Hastingsu.)

Beli: dr. Euwe Črni: dr. Landau

1. d4, Sf6; 2. c4, g6; 3. Sc3, d5; 4. Sf3, Lg7; 5. Dd3, de4; 6. De4; 7. Le6; 7. Dd5+, Se6; 8. Dd7; 9. Dd3, Td8, 10. Dd1, Lf5; 11. Da4, Dd7; 12. a3, 0—0; 13. e3, Dd6; 14. Lb5, Sd8; 15. 0—0, Se6; 16. b4, a5; 17. Se5, e5; 18. Sc4, Dc7; 19. bc5; Sg4; 20. g3, Sd4!; 21. e4; Ld4; 22. Lf4, e5; 23. Se5; Le5; 24. c6, Dd6; 25. Le5; Se5; 26. Df4, Dc5; 27. Tf1, Td5; 28. Sb5; Sd3; 29. Dd4, Dd5; 30. Td1, Se5; 31. Dd5, Dc2; 32. Ta2, Sf3+; 33. Sg2, Se1+; 34. Kgl, Sf3+; 35. Kh1, Sd2; 36. Tad2; Le4+; 37. Kgl, Df3; 38. De4; De4; 39. e7, Sd4; 40. Td7, Kg7; 41. Te7, Dc5; 42. Td7; Kf6; 43. Te3, Dc1+; 44. Kg2, Dc6+; 45. Tf3+; Kg7; 46. Te7, g5; 47. g4, h5; 48. h3, hg4; 49. hg4?; Kg6; 50. a4, f6 in beli preda.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

»Počakajte minutico, Vane! — To je gospodična Burnettova. Ona in gospa Willensova sta se šele danes pripeljali iz New Yorka.«

Gospodična Burnettova ni izjavila nobene radosti nad tem, da se je srečala z Ingramom. Njen pogled je izražal samo zanimanje brez oboževanja nadljudi, ki je bilo Ingramu tako zoprno.

Nato so bili gostje v knjižnici predstavljeni Mansfieldu.

»Pravim, Ingram, ne pozabite, da imamo mi vsi tudi usta, ne?« je dejal Norrington. »Moja žena bo potrebovala celo vedrico nečesa, da se ugasi.« je dodal in pogledal gospodično Burnettovo. Norrington je bil zmeraj vesel lepih deklet.

»V tem primeru predlagam mrzlo limonado.« je odgovorila.

»Prinesem.« je obetal Ingram. »Ne trdite se, Mansfield, bom že vse preskrbel.« je rekel ko mu je hotel advokat pomagati.

Ameriški dekle je molče opazovalo obraze ostalih gostov. Velikega režiserja je že poznala. »Beran« Norrington so mu rekli.

Quentin, avtor igre, ki naj bi se igrala, je bil zelo tih šlovec. Ugajale so si njegove mirne rjave oči in humor njegovil ust.

Obe mladi ženi, ki sta bili v družbi, sta bili po njenih misli tako oddaljeni med seboj kakor oba tečaja, po obrazu in temperamentu, čeprav sta obe nosili ime Selcott.

Ena, po imenu Leila, je imela rjave oči in lase ter negibne poteze. Druga, Denisa, je bliskovito odgovarjala in je utegnula biti Irka, ker je imela kakor ogled črne lase in temnomoderne oči. Njen obraz je oživel, ko je pravila neko prigodo Mansfieldu, kateremu se je obraz pri njenih besedah stesnil v resen nasmeh.

Pravnik, si je mislila gospodična Burnettova, je bil zanimiv, dasi docela različen tip. — Njen tih studij je prekinil vstop Ingrama.

»Hej! Kje je moja pišča?« se je razgrevaj Norrington, videč, da so Vanove roke prazne.

Ingram se ni menil zanj. Molče je pomignil Mansfieldu, ki se je opravičil svo-

ji družabnici.

»Kaj je?« je vprašal, ko ga je Ingram vlek iz knjižnice in zaprl vrata za seboj.

»Nekaj strašnega. Na tleh v moji jedinici leži mož. Mislim, da je mrtev.«

»Mrtev!« je zaklical Mansfield. Videč izraz na gostiteljevem licu, je mirno dejal: »Grem pogledat. Ostanite tu v predsoh.«

Kmalu se je vrnil.

»Mislim, da je mrtev že približno eno uro.« je rekel. »Ga poznate, Ingram?«

»Da. In to je pri tem najhušje.« je odgovoril igralec. »Toda jaz ga nocoj sploh nisem povabil, niti pričakoval. Ko bi bil vlomilec, ki ga je pobil njegov sodrug, bi bilo to nekaj drugega.«

Mansfield je resno zrl na svojega prijatelja.

»Zakaj sploh mislite, da ga je nekdo pobil?« je vprašal. »Lahko je umrl naravne smrti. — Kdo je to in kako je sem prišel, ali ni vašega sluge doma?«

Igralec se je zamračil.

»Kako naj vem, kako je sem prišel?« je rekel podraženo. »Tukaj ga ni bilo, ko sva s Porsonsom odhajala v gledališče, to lahko prišezem, imenuje se Karel Ardeen, zd se mi, da je Šved. Pred dvema letoma sva se srečala v Ameriki. Financiral je tam gledališče, v katerem sem igral. Pred nekaj tedni je prišel k

meni, češ da je v Londonu po trgovskih poslih, da nima znancev. In prihajal je zdaj pa zdaj k meni. — Pravim vam, vi ste pravnik. Kaj naj storim?«

Mansfield je pogledal na uro.

»Je točno trideset na dvanajst. Kje je najbližji zdravnik?«

Igralec je zmignil z rameni.

»Ne vem,« je rekel. »Nikoli ga nisem potreboval.«

»Dobro,« je dejal ostro Mansfield. »Potem pozvoniva na Tempesta. Poznam ga in ne stanuje daleč oddal. Je zdravniški izvedenec Scotland Yarda.«

»Pa ni preveč visok gospod za tako delo?«

»Doslje še ne vem, kakšno bo to delo, Ingram,« je odgovoril Mansfield, ko je vrtil doktorjevo številko.

»Rajši povejte tem ljudem tam znotraj, kaj se je zgodilo, in zapodite jih oddal — ali ne?« je predlagal igralec.

»Nikakor ne!« se je odrezal Mansfield. »Tu so in naj tu ostanejo. Če ta človek ni umrl naravne smrti, sva lahko še vesela, da imava priče, kako sva našla mrtiča. Bom že jaz uredil. Vi ostanite tukaj!« In odšel je v knjižnico.

»Obzlatemu, da ne morete dobiti pijske v tem trenutku,« je rekel mirno gostom. »Ingram je pravkar nekaj navdne neprijetnega odkril. Treba je poklicati zdravnike in morda tudi policijo.«

S sodišča**Hlapec in dekla**

Oba sta živelja pri istem gospodarju v Jelenberu, oba sta bila mlada. Ona je bila dekla in stara komaj 14 let, on pa hlapec in star komaj dobrih 22 let. Vsa zadeva se je začela razpletati že v predlanskem septembru ter je trajala tja do lanskega majnika, ko je prišla pomlad v travnike in je zavetela po drevju. Vse okoli njiju je živelo, tako lepo je bilo na svetu, da nista mogla drugače, kakor da sta imela rada. On ni nje vprašal, koliko je stara, ona ne njega.

Majnika lani pa je prišla ona v slove-njegrško bolnišnico, kjer so ugotovili, da bo čez tri meseca rodila. Ker je bila dekla stara komaj 14 let, so vso zadevo javili okrajnemu sodišču v Prevaljah. Tako je nazadnje državno pravdišтво v Mariboru obtožilo njega, da je zakrivil zločinstvo zoper javno moralo.

On je bil obsojen pred okrožnim sodiščem v Mariboru na 4 mesece strogega zapora, za dve leti pa je izgubil častne državljanske pravice.

Z vrčkom po glavi. Še ne trideset let star Matevž Vovč je drugače miren tovarniški delavec v Guštanju. Lani na Jožefovo je sedel s svojo družbo v Milovnkovski gostilni v Guštanju in se mirno

menil. Od nekdaj je prineslo Blaža Kristana; kar na lepem se je vmešal v pogovor pri mirnem omizju in začel prepričavati Vovčem. Nazadnje mu je celo rekel, da že njegov, Vovčev oče, ni bil nikoli kaj prida, da se je na hodniku obesil, in da je najboljši za Vovča samega, da gre in se še sam obesi na evharistični križ nad Guštanjem. Zadnja neselna opazka je Vovča pogrela. Zagrabil je, kar mu je prišlo v roke — k nesreči je stala na mizi pivska steklenica, in treščil z njo Kristana po glavi. Udarec je bil hud; kajti prebil mu je kožo in mu za vedno poškodoval oko. Po izvedeniškem mnenju mu bo ostalo oko trajno poškodovano. Obtoženi Vovč je krivdo priznal, izgovarjal pa se je z upravičenim razburjenjem.

Sodišče je upoštevalo njegovo upravičeno razburjenost ter ga obsodilo na 4 mesece zapora pogojno za dobo dveh let.

Smetano je kradel. Na 4 mesece strogega zapora je bil obsojen viničar Jurij Stolič iz Brebovnika, ker je lani maja in junija meseca dvakrat vlomil pri Rozman Mariji v Vinskem vrhu. Prvič ji je odnesel iz zaklenjenega shrambe dva koša krompirja, kruh in smetano, dober mesec kasneje pa se je splazil skozi podstrešje ter ji odnesel iz skrinje nekaj denarja. Viničar je prvo tatvino priznal, drugo pa je zanikal. Pravi, da je priznal, ker se je bal orožnikov, kradel pa je zaradi bede, v kateri je živel z družino.

krogi na vodi, vzame Anglež pipo iz ust in reče: »In pri vsem tem je danes šele torkel!«

Stevilo samonarov v Pragi l. 1938. znaša 338. l. 1937. pa jih je bilo 220.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOMI: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar; uamamilo pristobina za te oglase le din 6.—. Družbe reklicij dovoljvanja in izjavljavski oglaš dno 1.— do besedi »namamiti zmoek za te oglase le din 10.—. Dabolo likane besede se računajo dvojnó. Družba zavaj za ukrajno obkavo znaša din 2.—. Zveest za mate oglase se nračuje tako pri naročilu oziroma za to vpsoliti v olistu skopaj s naročilom ali na po poštni pošiljnice na četovni račun št. 11.499. Za vse olistene odgovore sledo malih oglasov se mora nročiti znanika za 3 dni.

Razno

Občinski odbor društva Redčega križa v Studencih pri Mariboru se javno zahvaljuje podjetniku

GOSPODU

STANKOTU BZENU ki je podaril našemu društvu blago za obitek in perilo s katerim smo lahko obekli tri deset revnih delavskih otrok. Tajnik: Kontler D. Julij. — Predsednik: Dr. Korenčan Andrej. 202

KATERI URAR

mi prodaja žepno in stensko uro proti prvovrstnemu niz-zarskemu delu? Ponudbe na upravo pod »Profiračum«, 204

DOMAČE KOLINE

v sredo in četrtek v sestitini »Zlati konje, jetrne klobase, Vljudno vabi: Nekrep. 213

Prodaj**GOSTILNA**

z lepimi velikimi lokali na periferiji mesta se odloži zmožnim reflektantom prodi dogovorjeni odkupniki. Naslov v upravi. 192

SPECIALNI SMREKOV

med medicinalni samro pri čebelarju Otom Crepinko, Zrinski-skega trg 6. 201

2 NOVI SPALNICI

prodaj zelo ugodno, Belak, Frankopanova 23. 203

GRAMOFON

in več lepih plošč se prodaja na Ruški cesti 5/1. 207

Soba odda

Veliko, sončno SOBO s štedilnikom in vrtoj takoj oddam. Studenci, Sokolska ul. 13. 200

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO lepo, Magdalenska ulica, oddani s 1. februarjem stalnemu nameniščenu ali upokojencu, mirni stranki do 3 članov. — Dopisi pod: »Visokoprištitilno na upravo »Večernika«. 190

STANOVANJE

4 ali 5 sob z vsemi prikljčitkami se odda s 1. aprilom. Naslov v upravi. 195

Na dosmrtno sončno in separirano

STANOVANJE

na periferiji mesta, event. tudi hrano in vso oskrbo sprejme mirna družina starejšega gospoda ali gospe proti nizki odškodnini. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Prekrba«. 209

Lokal

LOKAL NA DVORIŠČU se takoj odda. Vrnati Krekova 14/1, levo. 196

Sluzbo dobi

SLUZKINJA sposobna za vsa hišna dela se sprejme takoj. Vrnati Tezno, Gregoričeva ul. 3. 184

MLADO DEKLE

iščein k otrokam za takoj. Naslov v upravi. 193

ZASTOPNIKA

sprejme takoj ugodna domača zavarovalnica za mesto ali okolico Maribora. Pismene ponudbe z osebnimi podatki na upravo lista pod »Fiksnum«. 199

UCENEC(KA)

se sprejme v špecerijo, lista tam se odda soba, Krčevina Aleksandrova 7. 208

NATAKARICO sprejme Plauc Koroska cesta 3. 211

HIŠNIKA (mož in žena), prednost ima upokojenec, sprejmem takoj ali 15. II. Naslov v upravi. 212

Sluzbo išče

TRGOVSKI POMOČNIK večje manufakture, špecerije, galanterije ter železarnice. Želi spremiti dosedanje mesto. Nastopi lahko s 1. februarjem. Cenene ponudbe je treba poslati na upravo »Večernika« v Mariboru pod »Prvovrstna moč«. 205

Dopisi

MATILDA dvignite pismo v upravi pod »Prepozno«. 206

Spomnite se CMDI**Zanimivosti****„Kdo je kdo?“**

S CIM SE VSE UKVARJAJO SLAVNI LJUDJE SEDANJOSTI.

V Londonu je nedavno izšla nova izdaja knjige »Who is who?« (Kdo je kdo?), ki je v Angliji in po vsem svetu zelo popularna. Ta knjiga izhaja že skoro sto let in vodi v evidenci vse znaneeje, slavnejše in popularnejše ljudi. To delo je podobno leksikonu, posebna zanimivost knjige pa je v tem, da slavni ljudje sedanjosti sami pišejo zanjo svoje življenjepisne.

Zdaj je izšla 94. izdaja tega dela. To pot vsebuje nič manj kot tisoč novih imen. Uredništvo te knjige razpošilja pred ureditvijo gradiva vprašalne pole vse slavni ljudem sveta. Na teh polah so naslednja glavna vprašanja: S čim se ukvarjate v svojem prostem času? Katera športna strast vas je zasužnjila?

Hitler — slikar akvarelov.

V izdaji za 1939. je nemški kancelar Adolf Hitler napisal svojo biografijo v dvajsetih vrsticah. V njih se ukvarja skoro izključno le s svojim delom na knjigi »Moja borba«. Na vprašanje, s čim se ukvarja v svojem prostem času, je Hitler odgovoril: s slikanjem akvarelov. O športu ni dal izjave.

Predsednik italijanske vlade Benito Mussolini je postal v odgovor 32 vrstic, v katerih navaja, da strastno ljubi jahanje in zrakoplovstvo, da pa se ne plaši niti dela z žetvijo na polju.

Slavospev plešavosti

Newyorški župan je dobil poziv, naj se priključi akciji za zatiranje plešavosti. Ta posej je podyzela neka gospa, ki menda ne ljubi plešastih mož, ali pa jo je vzpodbudila kakšna farmacevtska tvrdka, ki izdeluje sredstva za rast las in hoče s svojimi zvezami z uglednimi osebami začeti propagando za kako panameriško gibanje proti plešavosti. Toda pri newyorškem županu je slabo nateleja; mož je v odprtem pismu objavil pravo pesem hvalnico plešavosti z najzbranejšimi izrazi. Resnim ljudem je, pravi župan, pač čisto vseeno, ali imajo na glavi bujne lase ali pa plešo, kajti glavno je tisto, kar imajo v glavi. Župan ne pozna nobenega plešastega moža, ki bi se zaradi te svoje »lastnosti« manj brigal za svoje posle in interese. Popovčen poslovlen šlovek v Ameriki nima časa, skrbeti za svoje lase in je naravnost srečen, če se mu sleherni jutro ni treba česati. Zaradi plešavosti še ni nihče postal duševno manjvreden. Plešci iz njegovega prijateljskega kroga so vsi sposobni in delavni ljudje. Zato prepričan, pravi na koncu odprtega pisma newyorški župan, to panameriško propagando tistim, ki nimajo važnejšega in nujnejšega dela.

Arheološka najdba pri Palmiri

Obsežno kanalско omrežje so pred meseci izkopali v pokrajini Kdeim, severovzhodno od Palmire (Sirija), ko so sledili vodo. Precej dobro ohranjene zgradbe vsebujejo 4 cevi, katerih najdaljša meri 10 m in se izteka z umetno kotanjo 75 m³. Ostale 3 cevi so končujejo v prirodni ribnik. Sejk Rakkan Ibn Meršed, poglavar plemena Saba Bteinat, sirski poslanec, ki ima dovoljenje za izkoriščanje zemljišč okoliče, koder vrelce sledijo, je velel takoj pričeti dela za obnovo kanalizacije. Posla so se lotili najprej na treh krajših odsekih: 400 rovnice poje svojo odlično pesem napora. Ravnatelj sirskega poljedelskega odseka je obiskal podjetje ter obljubil Sejku Meršedu vladno podporo. nk

Angleška anekdota.

Tistega dne je bila strašna megla. Na bregu Temze stoji oprt na ograjo Anglež in kadi pipo. Hipoma se pojavijo poleg njega postava žene, kakor da jo je rodila megla. Očitno je bila skrajno razburjena. »Dostej je še vsako sredo prišel!« krično neznanca obupano. »Danos je privrkat izostal!« In žena preskoči ograjo, in valovi jo zagrnejo. Ko so se polegili zadnji

Zimska sezona v Varaždin. Toplicah**VARAŽDINSKE TOPLICE**

je za ljudi, ki ne ljubijo hrupa in mestne nerveze, mogoče lepa od letne. Naš hotel »Konstantinova kopele je urejen sedaj tudi za zimo. Sobe, kopeli in hodniki se grejejo. Vse je v zgradbi sami, tudi kopalniška restavracija, preprija ni. Velika steklena, pokrita terasa za šetanje pri slabem vremenu. Sedaj so kopeli posebno zdravilne, ker se vzdrž višja temperatura, kakor poleti, pa je zato dejstvo večje. Ker ni nikoli več ko 20—25 gostov, se lahko poslužite kabina za kopanje ob vsakem času.

Nesезonske cene: soba 20.— din, kopel 10.— din, oskrba 30.— din, državni uradniki in upokojenci popust. Radi omejenega števila zimskih sob je treba javiti prihod, nakar Vam bomo javili najugodnejšo železniško zvezo.

Zahvala

Vsem blagim srcem, ki so sočustvovala z nami v boleznih in ob smrti naše žene in matere, gospe

Terezije Lukas

vsem darovalcem vencev, pevskemu društvu »Drava« in vsem, ki so jo sprejeli na njeni zadnji poti, izrekam v imenu hčerke in ostalih sorodnikov najtoplejšo zahvalo.

Maribor dne 11. januarja 1939.

Zalujoci ostali.

Širite „Večernik“

Slišim imenovati svoje ime...

Prav nič ni čudno, kajti žene se radi pogovarjajo o meni! Posebno pri tem vremenu! Priporočajo me druga drugi kot najboljšo sredstvo proti rdeči, hrpavi in razpokani koži. To je pa tudi prav, kajti: Le Nivea vsebuje Eucerit, krepljeno sredstvo za kožo.